

"Őszi barangolás a Bakonyban"
Buszkirándulás 2016. október 1.
Részvett 29 fő.

Reggel 7 órakor indultunk a Széna térről. Úticélunk a Bakony keleti széle. A kirándulás csúcspontja egy rövid szakasz az Országos Kéktúra vonalán: a Gaja-patak völgye Bakonyhána és Jásd között. A túra beépült a szakrális és a népi emlékek meglátogatása közé.

Székesfehérvár előtt letértünk a 81 útra és a Móri árokban haladtunk Sárkeresztesen keresztül **Bodajkra**. Ez volt első állomásunk. Még meglehetősen friss volt a levegő mikor leszálltunk a buszról és a Kálvária felé vettük az irányt. A keresztút állomásait követve értünk fel az 1736. év Szent Antal napján felállított három kereszthez és a mellettük álló Szűz Mária és Szent János szoborhoz. A keresztet körülvevő mellvédől lenézve előttünk állt a kegytemplom és mögötte a Mindenkor Segítő Szűzanya szentkútja vizére épült gyógyfürdő. A szentkút és a mellette – a Szűzanya tiszteletére – épített kápolna legendája még Szent László idejére tekint vissza.

A mai kegytemplom felépítésének története a törökök 1691-es kivonulása után kezdődött, amikor a terület földbirtokosa a Hochburg család a Móra telepített Kapucinus Rend feladatául jelölte ki a bodajki kegyhely újjáépítését. A rend első házfőnöke Péter Wilibald nevéhez fűződik a korábbi kápolna feltárása és újjáépítése – ez lett az alapja a mai templomnak. A kápolna felszentelésével kapcsolatban Péter Wilibaldus teljes búcsút eszközölt ki a kápolnában búcsútjáró híveknek Sárlos Boldogasszony napjára, mai napig ez a kegytemplom fő búcsúja. A templom 1737-42 között épült, a főoltár 1745-re készült el. Az oltárkép a passai Segítő Mária- (Mariahilf) kegykép másolata, sajnos most a templomban folyó felújítási munkálatok miatt nem volt látható.

A következő állomásunk már **Bakonyhána**, ahol először egy népi bútorkészítő házaspárt látogattunk meg, akik kézzel festett, méhviaszolt, népművészeti és iparművészeti tanács által zsűrített bútorokat készítenek. A bútorok és egyéb kisebb dísz tárgyak motívumai között visszavisszaköszön a magyarság egyik legkedveltebb jelképe a tulipán.

A település központjában találkoztunk helyi túravezetőnkkel, aki kísérőnk volt a kék túra szakaszon. Rövid séta után a Prém-malom mellett betértünk az erdőbe, és attól kezdve jó két órán keresztül a **Gaja patak völgyében** jártunk, szebbnél szebb – a természet által alkotott – látványosságot felderítve.

A patak útját követve eljutottunk a szurdokig, itt található a településhez köthető legfőbb nevezetesség, a **Római-fürdő vízesése**. Rómer Flóris azt mondta róla: „A vas nem fogja a sziklát, ám a kis patak mozsárszerű vájatot alakított ki teknőszerű mederrel.” A víz, ahogy átzuhog a köveken igazán látványos, még így is, hogy az utóbbi időben nem volt igazán nagy eső.

Visszatértünk a szurdok elején lévő pihenőhelyhez és a kevésbé megerőltető úton haladtunk tovább a patak vonalán. Következő megállóhelyünk a Vadalmás forrás pihenőhely. Később a Vadalmás-(Víz)fürészmalom mellett magunk mögött hagytuk az erdőt és egy kellemes napos fennsíkon, a Tési Malom-dűlőben folytattuk utunkat. A füves dombok a területen Kr.u. 1-4.században itt működött római villagazdaságok épületmaradványait fedik. Lassan megérkeztünk a **Jásd határában lévő Szentkút búcsújáráhelyre**. A jásdi szentkútról egy 1814. évi leírásban olvashatunk először, mai kápolnája gróf Zichy István segítségével 1825-37 között készült barokk-rokokó stílusban. Az újkori építések: a szembemiséző oltár, a kálvária és a fák lombkoronája alatt álló 6 m magas bolgár mészkőből készült Mária szobor 1961 - 1980 között készültek.

Már csak egy rövid séta volt hátra és beértünk a jásdi **Tájházhoz**, ahol elköltöttük ebédünket és megnéztük a helyi mesterek és a szlovák közösség tárgyaiból berendezett kiállítást.

Elköszönve kísérőnktől visszaültünk a buszra és következő úticélunkra **Tésre** mentünk. A Keleti-Bakony legmagasabban fekvő településén (tengerszint felett 461m) elődeink a bakonyi szeleket fogták munkára. A még fennmaradt két egykori gabona őrlő malmot a Tánicsics u. 20. szám alatt szintén megtekinthető egykori kovácműhely udvarán át közelíthetjük meg. Az Ozi- és a Helt-malom áll még a kertek végében, ez utóbbit belülről is megnézhetjük. A kulcsot az udvarba belépéskor kapja meg a látogató és adja tovább az újonnan érkezőknek. Az utolsó zárja a malmot és visszaadja a kulcsot a bejáratnál. A malom első szintjén az egykori garat és őrlő szerkezet látható, a felső szinten pedig a malom zsindeyes tetejét forgató körsín és a hatalmas fogaskerekek.

Tésről Várpalotán keresztül kirándulásunk utolsó állomása Székesfehérvár felé vettük az irányt. **Várpalotán** egy buszos városnézés keretében megnéztük az 50-es években épült Jó Szerencsét Művelődési Központ, majd az egykori zsinagóga – ma Nagy Gyula Galéria – klasszicista épületét. Ezt követően körbejártuk a ma - a várat a törökkel szemben hősiesen védő - Thury György nevét viselő várat.

Az átépítés alatt álló 8-as úton még vetettünk egy pillantást az Inotai Erőművel szinte szemben álló két római halomsírra. Az út új nyomvonala sokkal közelebb került a sírokhoz, így azok egészen jól láthatók.

Székesfehérvárra a Palota úton érkeztünk. A buszt a parkolóban hagyva egy kellemes séta során végigjártuk a mai belváros, az egykori koronázóváros legfontosabb épületeit és jelképeit. Először a Ferences templomba léptünk be, ahol esküvőre készültek így a feldíszített padokra leülve egy kis orgona muzsikát is élvezhettünk. Majd a Városháza főbejárata, azt követően az Országalma (helyesebben Ohmann Béla „Fehérvári jog” című alkotása) következett.

Az 1788–1801 között empire és copf stílusban épült Püspüki palota melletti mellvédről lenéztünk a 2011-ben Nemzeti Emlékhellyé nyilvánított Királyi koronázó bazilika romkertjére. Az egykori bazilikában a középkorban 38 magyar királyt koronáztak meg. Szent Imre, 14 Árpádházi királyunk és számos királyi családtag talált itt örök nyughelyet. Itt tartották az országgyűléseket, itt volt a királyi trón, itt őrizték az ország kincstárát, az állami levéltárat, a koronát, a jogart, a kardot és a palástot. 1601-ben felrobbant, majd köveit a XVIII. sz-ban fokozatosan elhordták az új építkezéshez. 1862 óta folynak itt ásatások, 1938-ban épült a mauzóleum és az árkádsor. Nagy szerencsénkre a romkerttel szemközti épületet felújítják és az állványzatot takaró molínón az egykori bazilika több építészeti időszakát bemutató látványtervek láthatók. A romkert után a Kossuth utcán a Mujkó szobor alatt (nem tévedés "alatt", mert Mujkó bolond két ház első emeletének magasságában egyensúlyoz a fejünk felett) lesétáltunk a Szent István székesegyház felé, de mielőtt bementünk előbb útbajtettük az Órajátékot, ami ebben az időpontban sajnos nem zenélt, majd a felújított Árpád-fürdő épületét. Visszakanyarodva betértünk a székesegyházba, amelyben felújítási munkálatok folynak, de így is látható volt a főoltárkép, melyen Szent István Magyarország Nagyasszonyának oltalmába ajánlja az országot jelképező Szent Koronát.

Ezzel megadtuk a keretet napunknak, melyet Bodajkon a Mindenkör Segítő Szűzmáriánál kezdtünk. A délelőttöt a Gaja-patak mentén a természet erejének és nagyságának csodálásával töltöttük, előtte és utána Bakonyánán, Jásdon és Tésen az egykori és mai mesteremberek tudásának szenteltük figyelmünket. Végül itt Székesfehérváron Magyarország Nagyasszonyánál fejeztük be a napot. Ennek a teljes körnek a lezárásaként még leültünk egy kellemes kávézóban kicsit megpihenni a hazavezető út előtt.

Ez a szép út a VI. Kerület Terézvárosi Önkormányzat támogatásával valósult meg, melyet tagjaink nevében ezúton is köszönünk.

Rimán Erika
idegenvezető,
egyesületi tag

*felhasznált források:
a települések és a látnivalók ismertetői, honlapok*

*fényképeket készítette:
Rimán Erika*